

کار و انرژی و توان

انرژی جنبشی (K)

$$K = \frac{1}{2}mv^2$$

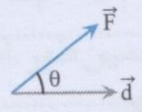
نکته: جهت حرکت جسم مهم نیست.

اگر: $\vec{F} = F_x \vec{i} + F_y \vec{j}$
 $\vec{d} = d_x \vec{i} + d_y \vec{j}$

$$W = F_x d_x + F_y d_y$$

$90^\circ < \theta \leq 180^\circ$	$\theta = 90^\circ$	$0 \leq \theta < 90^\circ$
$W < 0$	$W = 0$	$W > 0$

کار نیروی ثابت $\vec{F}$ در جابه‌جایی $\vec{d}$

$$W = Fd \cos \theta$$

کار نیروی عمودی سطح (W_{F_n})

الف) اگر جسم در راستای سطح حرکت کند، $W_{F_n} = 0$ است.
 ب) اگر جسم به همراه سطح در راستای عمود بر سطح حرکت کند، $W_{F_n} \neq 0$ است.

کار نیروی اصطکاک جنبشی (W_{f_k})

$$W_{f_k} = -f_k \cdot d$$

$$W_R = W_{F_n} + W_{f_k}$$

کار نیروی وزن (W_{mg})

$$W_{mg} = \pm mgh$$

نکته: جسم پایین برود $\rightarrow$ $W_{mg} = mgh$
 جسم بالا برود $\rightarrow$ $W_{mg} = -mgh$

۱) کار نیروی وزن فقط به اختلاف ارتفاع اول و آخر مسیر بستگی دارد.
 ۲) کار نیروی وزن، در طی یک جابه‌جایی افقی صفر است.

کار کل (W_t) به دو روش محاسبه می‌شود.

۱) کار کل، برابر با جمع جبری کار تک تک نیروها است:
 $W_t = W_1 + W_2 + \dots$

۲) کار کل، برابر با کار نیروی خالص وارد بر جسم است:
 $W_t = W_{F_{net}}$

قضیه کار و انرژی

$$W_t = \Delta K = \frac{1}{2}m(v_f^2 - v_i^2)$$

نکته: مسیر حرکت مهم نیست و فقط تندى اولیه و ثانویه مهم است.

انرژی پتانسیل

انرژی وضعیت جسم و سامانه است.

انرژی پتانسیل گرانشی (U_g)

$$\Delta U_g = -W_{mg}$$

اگر ارتفاع جسم نسبت به مبدأ انرژی پتانسیل h باشد.

$$U_g = mgh$$

انرژی پتانسیل کشسانی (U_e)

$$\Delta U_e = W_{فر}$$

پایستگی انرژی مکانیکی (نیروی اتلافی نداریم)

$$E_1 = E_2 \rightarrow \Delta K = -\Delta U$$

انرژی مکانیکی

$$E = U + K$$

عدم پایستگی انرژی مکانیکی (نیروی اتلافی داریم)

$$W_f = E_2 - E_1 = \Delta K + \Delta U$$

نکته: W_f ، کار نیروهای تلف‌کننده انرژی است که همواره منفی می‌باشد.

توان

$$P = \frac{W}{t}$$

توان متوسط بر حسب سرعت متوسط و نیرو

$$\bar{P} = F \cdot v_{av} \cos \theta$$

بازده (Ra)

$$Ra = \frac{W_{مفید}}{W_{ورودی}} = \frac{P_{مفید}}{P_{ورودی}}$$

نکته: بازده سیستم‌های چندجزئی از ضرب بازده هر یک از اجزاء در هم به‌دست می‌آید.

ویژگی‌های فیزیکی مواد

دو نوع است
 (۱) بلورین مثل الماس
 (۲) بی‌شکل یا آمورف مثل شیشه

حالات ماده: جامد، مایع، گاز، پلاسما
 در دماهای بالا به‌وجود می‌آید، مانند ستاره‌ها، آتش و ...

فاصله بین مولکول‌های جامد و مایع یکسان است.
 پدیده پخش در گازها سریع‌تر از مایعات است.
 ذرات آن حرکت کاتوره‌ای دارند که منجر به حرکت براونی مولکول‌های دود در هوا می‌شود.

نانو
 ویژگی‌های فیزیکی مواد در مقیاس نانو، تغییر می‌کند.
 مثال: (۱) نقطه ذوب طلا در مقیاس نانو، کم‌تر از مقیاس معمولی آن است. (۲) آلومینیوم اکسید در مقیاس معمولی نارسانا و در مقیاس نانو رسانا است.

نیروهای بین مولکولی
 نکته: نیروی بین مولکولی در فاصله‌های بسیار کم، رانشی، در فاصله اتمی، ربایشی و در فواصل چندین برابر فاصله اتمی، صفر است.

نوع نیرو: هم‌چسبی، دگرچسبی
 پدیده مرتبط: کشش سطحی و کروی بودن قطره موئینگی
 هر چقدر لوله موئین‌نازک‌تر باشد، آب بالاتر و جیوه پایین‌تر می‌رود.

آب شیشه کثیف یا چرب را تر نمی‌کند
 آب و شیشه تمیز هم‌چسبی $F_{\text{هم‌چسبی}} > F_{\text{دگرچسبی}}$ شیشه تر می‌شود
 جیوه و شیشه هم‌چسبی $F_{\text{هم‌چسبی}} < F_{\text{دگرچسبی}}$ شیشه تر نمی‌شود
 جیوه در لوله موئین پایین می‌رود

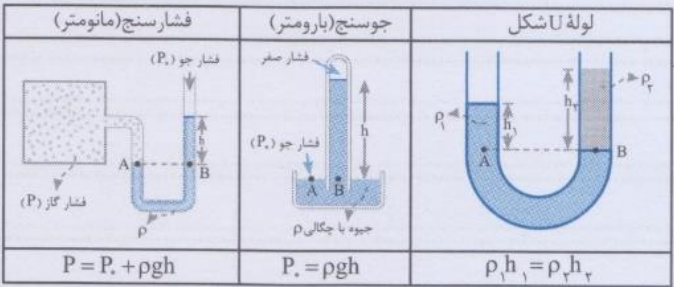
فشار اجسام جامد منشوری
 $P = \frac{mg}{A} = \rho gh$
 فشار در عمق h از سطح آزاد شاره
 $P = \frac{F}{A}$
 فشار

نتیجه: $\Delta P = P_2 - P_1 = \rho g \Delta h$
 نقاط هم‌تراز از یک مایع ساکن هم‌فشارند.
 فشار در عمق h از سطح آزاد شاره: $P = P_0 + \rho gh$
 سانتی‌متر جیوه (cmHg) واحد دیگری از فشار است که دو حالت مسأله دارد: جیوه h
 (۱) تبدیل از پاسکال
 $P = \rho_{\text{جیوه}} gh$
 (۲) تبدیل از مایع دیگر
 $h_{\text{جیوه}} = \left(\frac{\rho_{\text{مایع}}}{\rho_{\text{جیوه}}}\right) h_{\text{مایع}}$

نیروی وارد بر کف ظرف از طرف مایع (F)، مساحت کف ظرف A
 $F = \rho ghA$
 نتیجه: ظرف استوانه‌ای وزن مایع F =
 ظرف گلدانی وزن مایع F <
 ظرف دیگری وزن مایع F >

نکته: وقتی چند مایع درون ظرفی باشند، فشار ناشی از مایعات در کف ظرف، برابر با جمع فشار هریک از مایعات است:
 $P = P_1 + P_2 + \dots = \rho_1 gh_1 + \rho_2 gh_2 + \dots$

فشار پیمانه‌ای (P_g)
 $P_g = P - P_0$
 نکته: تمامی فشارسنج‌ها، فشار پیمانه‌ای را اندازه می‌گیرند.

کاربردهای اصل هم‌فشار بودن نقاط هم‌تراز از یک مایع ($P_A = P_B$)
 وزن شاره جابه‌جا شده $F_b =$
 نیروی شناور (F_b)
 F_b ، همواره رو به بالا بر جسم اثر می‌کند.

نکته: اگر چگالی جسم بیشتر از شاره باشد در شاره ته‌نشین می‌شود، اما اگر چگالی آن کم‌تر از چگالی شاره باشد، درون شاره بالا می‌رود تا در سطح آن شناور شود.

معادله پیوستگی
 $v_1 A_1 = v_2 A_2$
 شاره در حرکت
 اصل برنولی
 در مسیر حرکت شاره، با افزایش تندی شاره، فشار آن کاهش می‌یابد.
 مثال: اگر در یک لوله آب، مقطع لوله، کوچک‌تر شود، تندی جریان آب بیشتر و فشار آن کم‌تر می‌شود.

دما و گرما

دما
 تعریف: میزان گرمی و سردی اجسام، که متناسب با میانگین انرژی جنبشی ذرات است.
 کمیت دماسنجی: مشخصه‌های قابل اندازه‌گیری که با تغییر دما تغییر می‌کنند.

نکات: (۱) سلسیوس (۲) کلونین (T) یکا ← K (۳) فارنهایت (F) یکا ← °F
 $T = 273 + \theta$
 $F = 1/8\theta + 32$
 $\Delta T = \Delta \theta$
 $\Delta F = 1/8\Delta \theta$

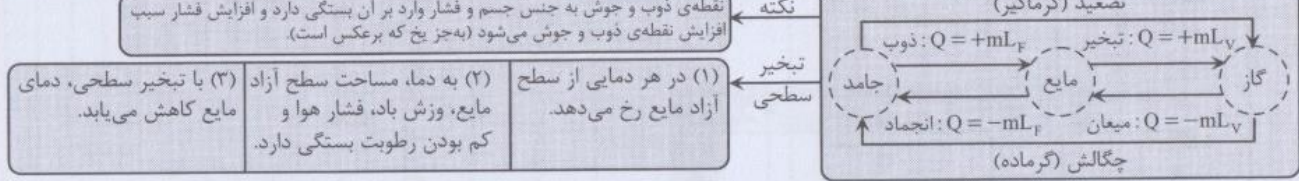
مثال: دماسنج‌های جیوه‌ای، الکلی، بیشینه، کمینه

دما	دما	دما	دما	دما	دما	دما
دما	دما	دما	دما	دما	دما	دما
دما	دما	دما	دما	دما	دما	دما

انبساط گرمایی
 جامدات: طولی (α)، سطحی (2α)، حجمی (3α)
 مایعات: $\Delta V = V_1 \beta \Delta T$
 انبساط ظاهری مایع درون ظرف: $\Delta V = V_1 (\beta_{\text{مایع}} - 3\alpha_{\text{ظرف}}) \Delta T$
 تغییر چگالی: $\rho_r = \rho_1 (1 - \beta \Delta T)$

با افزایش دمای آب از صفر تا ۴°C، حجم آن کاهش می‌یابد. (۱) آب در ۴°C بیشترین چگالی را دارد. (۲) آب از بالا شروع به یخ زدن می‌کند.

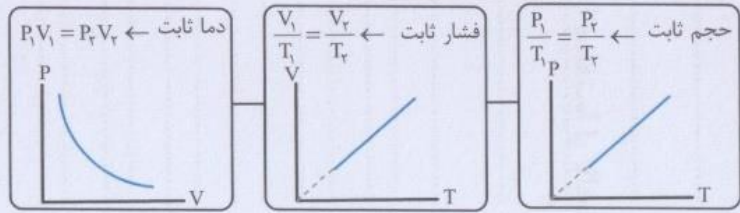
گرما
 اثرات مبادله گرما: $Q = mc\Delta\theta = C\Delta\theta$
 تغییر دما: $Q = nC_m \Delta\theta$
 قانون دولن و پتی: برای ۱°C، افزایش دمای یک مول از هر فلزی ۲۵J گرما لازم است. $C_m = 25 \frac{J}{mol \cdot K}$

تغییر دما و حالت: (۱) مراحل افزایش دما و تغییر حالت جسم را مشخص می‌کنیم. (۲) مجموع گرماهای مبادله شده در مراحل مختلف $Q_{\text{کل}}$

تعادل گرمایی
 با محیط بیرون تبادل گرما: $\sum Q = 0$
 بدون تغییر حالت: $\sum Q = 0 \rightarrow m_1 c_1 (\theta_c - \theta_1) + m_2 c_2 (\theta_c - \theta_2) + \dots = 0$
 با تغییر حالت: از رابطه $\sum Q = 0$ استفاده می‌کنیم، فقط حواسمان باید به علامت روابط $\pm mL_f$ و $\pm mL_v$ باشد.

روش‌های انتقال گرما
 (۱) همرفت: انتقال گرما به سبب تغییر چگالی شاره در اثر تغییر دما. * جریان همرفتی از پایین به بالا است. * انواع: الف) طبیعی ب) واداشته
 (۲) تابش گرمایی: هر جسم در هر دمایی از خودش تابش الکترومغناطیسی گسیل می‌کند. * تابش گرمایی سطوح تیره، ناصاف و مات بیشتر است.
 (۳) رسانش: از طریق ارتعاش اتم‌ها و برخورد آن‌ها به یکدیگر گرما منتقل می‌شود. * گرما (H) آهنگ رسانش: $H = \frac{Q}{t} = \frac{kA(T_H - T_L)}{L}$

قانون گازها
 معادله حالت: $PV = nRT$
 اگر دو گاز با هم ترکیب شوند: $n_t = n_1 + n_2 \rightarrow \frac{PV}{T} = \frac{P_1 V_1}{T_1} + \frac{P_2 V_2}{T_2}$
 رابطه مقایسه‌ای: $\frac{P_1}{P_2} \times \frac{V_1}{V_2} = \frac{n_2}{n_1} \times \frac{T_1}{T_2}$

الکتریسیته ساکن

مفاهیم اولیه بار الکتریکی

- اندازه بار الکتریکی الکترون یا پروتون: $e = 1.6 \times 10^{-19} \text{ C}$
- بنیادی بار
- اصل پایستگی بار
- اصل کوانتیده بودن بار

مالش

- با مالش دو جسم به یکدیگر، تعدادی الکترون از یکی به دیگری منتقل می‌شود. الکترولیت از ماده بالاتر جدول سری الکتریسیته مالمی به ماده پایین‌تر منتقل می‌شود (بار جسم بالاتر: مثبت / بار جسم پایین‌تر: منفی).

تماس

- تماس یک جسم باردار به یک جسم بدون بار سیب می‌آید. الکترون بین آن‌ها می‌شود.

القا

- جابجایی بار الکتریکی درون یک جسم در اثر نیروی جاذبه یا دفعه الکتریکی را القا گویند.
- جسم الفاکنده و الفاشونده همواره یکدیگر را جذب می‌کنند.

روش‌های باردار کردن

نیروی الکتریکی بین دو جسم باردار

قانون کولن

$$F = k \frac{|q_1||q_2|}{r^2}$$

برهم‌نهی نیروهای الکتریکی

نیروی برایند وارد بر بار q در اینجا برابر است با:

$$\vec{F}_1 = \vec{F}_1 + \vec{F}_2 + \vec{F}_3 + \vec{F}_4$$

نقطه صفر شدن میدان با حضور دو بار

میدان الکتریکی

نیروی وارد بر بار q در میدان خارجی E

$$\vec{F} = q\vec{E}$$

میدان‌های الکتریکی

میدان الکتریکی $\vec{E}$ در محل بار q از جمع برداری میدان‌های E_1, E_2, E_3 در محل این بار است.

یکنواخت میدان

میدانی که اندازه و جهت میدان در تمام نقاط یکسان است.

انرژی پتانسیل الکتریکی

توزیع بار الکتریکی

خاصیتی در اطراف بار الکتریکی که به سبب آن به بارهای اطرافش نیرو وارد می‌کند.

$$E = k \frac{|q|}{r^2}$$

میدان الکتریکی

خطوط میدان در هر نقطه مماس بر خطوط میدان و هم‌جهت با آن

خطوط میدان مثبت خارج و به بار منفی وارد می‌شوند و هرگز یکدیگر را قطع نمی‌کنند.

به سمت ذره باردار منفی

از ذره باردار مثبت در جهت دور شدن

تراکم بیشتر خطوط میدان = بزرگتر بودن بزرگی میدان

اختلاف پتانسیل الکتریکی

$$\Delta V = \frac{\Delta U_E}{q}$$

جابجایی در جهت خطوط میدان: کاهش پتانسیل نقاط

جابجایی خلاف جهت خطوط میدان: افزایش پتانسیل نقاط

جابجایی عمود بر خطوط میدان: عدم تغییر پتانسیل نقاط

انرژی پتانسیل الکتریکی

$$\Delta U_E = -W_E = -|q|Ed \cos \theta$$

در جابجایی‌های عمود بر خطوط میدان انرژی پتانسیل بار ثابت می‌ماند.

جابجایی بار در جهتی که تمایل دارد: کاهش انرژی پتانسیل

جابجایی در خلاف جهتی که تمایل دارد: افزایش انرژی پتانسیل

در اجسام رسانا: بار به سرعت در سطح خارجی جسم رسانا توزیع می‌شود و میدان درون رسانا صفر می‌شود.

در اجسام نارسانا: بار در محل داده شده به جسم باقی می‌ماند.

میدان الکتریکی یکنواخت خازن

$$E = \frac{V}{d} = \frac{Q}{\epsilon \epsilon_0 A}$$

عوامل مؤثر بر ظرفیت خازن

$$C = \frac{\epsilon \epsilon_0 A}{d}$$

ظرفیت یک خازن همواره $C = \frac{Q}{V}$

ظرفیت یک خازن همواره مقداری ثابت است و فقط به ساختار درونی آن بستگی دارد.

تغییر در خازن

(۱) برای خازنی که به باتری وصل است، V همواره ثابت است.

(۲) برای خازنی که پر شده و جدا از مولد است، Q همواره ثابت است.

انرژی خازن

$$U = \frac{1}{2} QV = \frac{1}{2} CV^2 = \frac{1}{2} \frac{Q^2}{C}$$

انرژی پتانسیل الکتریکی

توزیع بار الکتریکی

خازن

میدان الکتریکی یکنواخت خازن

عوامل مؤثر بر ظرفیت خازن

ظرفیت یک خازن همواره $C = \frac{Q}{V}$

تغییر در خازن

(۱) برای خازنی که به باتری وصل است، V همواره ثابت است.

(۲) برای خازنی که پر شده و جدا از مولد است، Q همواره ثابت است.

انرژی خازن

$$U = \frac{1}{2} QV = \frac{1}{2} CV^2 = \frac{1}{2} \frac{Q^2}{C}$$

جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم

جریان الکتریکی $I = \frac{\Delta q}{\Delta t}$

آمپر ساعت $1Ah = 3600C$

اهمی
مقاومت با تغییر ولتاژ و جریان ثابت می‌ماند.

غیراهمی
مقاومت با تغییر ولتاژ و جریان تغییر می‌کند.

تعریف $R = \frac{V}{I}$

مقاومت الکتریکی

انواع رساناها

نمودار

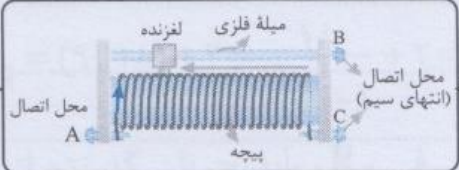
(۱) مقاومت ویژه رساناهای فلزی، با افزایش دما، افزایش می‌یابد.
(۲) مقاومت ویژه نیم رساناها، با افزایش دما، کاهش می‌یابد.

نحوه تغییر مقاومت ویژه (ρ) با دما

$R_2 = \left(\frac{L_2}{L_1}\right) r = \left(\frac{A_1}{A_2}\right) r = \left(\frac{d_1}{d_2}\right) r$

اگر بدون تغییر جرم ابعاد رسانا را تغییر دهیم

مقاومت رسانا بر حسب ابعاد $R = \rho \frac{L}{A}$

رئوستا یا پتانسیومتر

اگر دو سر A و C متصل به مدار باشد، مقاومت آن ثابت است.
اگر دو سر AB یا CB در مدار باشد، با حرکت لغزنده مقاومت رئوستا تغییر می‌کند.

$\frac{P_r}{P_1} = \frac{V_r}{V_1} = \frac{R_1}{R_2}$	$V_1 = \left(\frac{R_1}{R_1 + R_2}\right) V$ $V_2 = \left(\frac{R_2}{R_1 + R_2}\right) V$	$R_{eq} = R_1 + R_2$	
$\frac{P_r}{P_1} = \frac{I_r}{I_1} = \frac{R_1}{R_2}$	$I_1 = \left(\frac{R_2}{R_1 + R_2}\right) I$ $I_2 = \left(\frac{R_1}{R_1 + R_2}\right) I$	$R_{eq} = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2}$	

به هم بستن مقاومت‌ها

مقاومت سری $R_{eq} = R_1 + R_2 + \dots$

مقاومت موازی $\frac{1}{R_{eq}} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \dots$

نکته خاص

* مقاومت‌ها به هر شکلی که به هم متصل شده باشند، با افزایش یکی از مقاومت‌ها، مقاومت معادل افزایش می‌یابد.
* اگر یک مقاومت به صورت موازی به مجموعه‌ی مقاومت‌ها افزوده شود، مقاومت معادل کاهش می‌یابد.
* اگر یک مقاومت به صورت سری به مجموعه‌ی مقاومت‌ها افزوده شود، مقاومت معادل افزایش می‌یابد.

حالت خاص

اگر n مقاومت مشابه R ، سری باشند $R_{eq} = nR$

اگر n مقاومت مشابه R ، موازی باشند $R_{eq} = \frac{R}{n}$

مولد (باتری) شکل مدار

ولتاژ $V_{مولد} = \epsilon - rI$

دوسر باتری

نمودار

نکته: با افزایش جریان مولد، $V_{مولد}$ کاهش می‌یابد.

وسایل اندازه‌گیری

(۱) آمپرسنج ایده‌آل $R_A = 0$

(۲) ولت‌سنج ایده‌آل $R_V = \infty$

نکات: * اگر آمپرسنج موازی با مقاومت بسته شود، مقاومت اتصال کوتاه می‌شود.
* جریان در شاخه‌ی ولت‌سنج صفر است.

مدار تک حلقه شکل

جریان مدار $I = \frac{\epsilon}{r + R_{eq}}$

نکته: اگر بیش از یک مقاومت به باتری وصل شده باشد، باید مقاومت معادل آن‌ها (R_{eq}) را در رابطه قرار دهیم.

اتصال کوتاه: اگر دو سر مقاومتی را با یک سیم به هم وصل کنیم، مقاومت اتصال کوتاه شده و از مدار خارج می‌گردد.

توان (P)

توان مصرفی در مقاومت‌ها $P = VI = RI^2 = \frac{V^2}{R}$

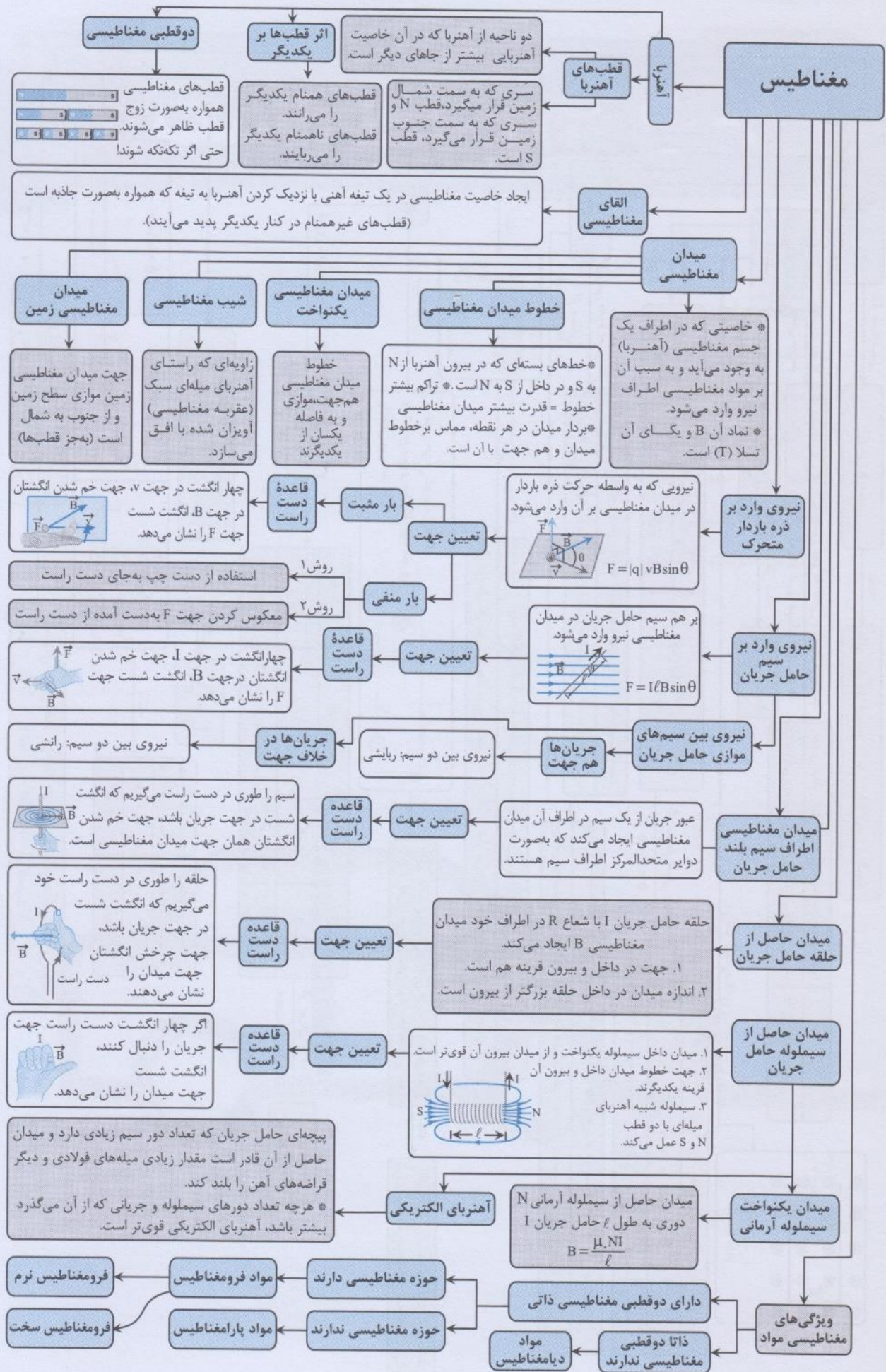
توان خروجی باتری $P_{خروجی} = \epsilon I - rI^2$

توان هر نوع وسیله‌ی برقی $P = V \cdot I$

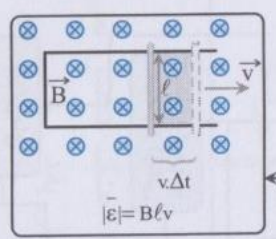
توان خروجی مولد حداکثر شدن $P_{max} = \frac{\epsilon^2}{4r}$

شرط حداکثر شدن توان خروجی مولد $R_{eq} = r$

اگر توان خروجی مولد به‌ازای دو مقاومت R_1 و R_2 یکسان باشد $r = \sqrt{R_1 R_2}$

الکترومغناطیسی

شار مغناطیسی $\phi = BA \cos \theta$ نکته: یکای شار $T \cdot m^2$ است که به آن Wb (وبر) می‌گویند.

قانون القای فاراده الکترومغناطیسی

نیروی محرکه القای متوسط $\bar{\epsilon} = -N \frac{\Delta \phi}{\Delta t}$

جریان القای متوسط $I = \frac{\bar{\epsilon}}{R} = -\frac{N}{R} \frac{\Delta \phi}{\Delta t}$

بار شارش شده $\Delta q = \frac{-N}{R} \Delta \phi$

نیرو محرکه القای متوسط بر حسب آهنگ تغییر هریک از کمیت‌ها

تغییر زاویه θ	تغییر مساحت سطح (ΔA)	تغییر میدان (ΔB)
$\bar{\epsilon} = -NAB \frac{\Delta(\cos \theta)}{\Delta t}$	$\bar{\epsilon} = -NB \cos \theta \frac{\Delta A}{\Delta t}$	$\bar{\epsilon} = -NA \cos \theta \frac{\Delta B}{\Delta t}$

حرکت میله رسانا روی قاب

خط افقی	خط غیر افقی ($a \neq 0$)
$a = 0$	$a > 0$ $a < 0$
نیروی محرکه القا نمی‌شود	ϵ : ثابت و منفی ϵ : ثابت و مثبت

رابطه نمودار $\bar{\epsilon}$ و $\phi - t$

شیب خط $\frac{\Delta \phi}{\Delta t}$

نمودار صعودی $\phi - t \rightarrow \epsilon < 0$

نمودار نزولی $\phi - t \rightarrow \epsilon > 0$

شیب خط واصل $(-N) = \bar{\epsilon}$ بین دو لحظه $\phi - t$

اگر نمودار خطی باشد $\phi = at + b$

بررسی نحوه تغییر شار

کاهش $\leftarrow$ القای B هم جهت اصلی B $\leftarrow$ تعیین جهت القای I با قاعده دست راست

افزایش $\leftarrow$ القای B خلاف جهت اصلی B $\leftarrow$ تعیین جهت القای I با قاعده دست راست

در حال نزدیک شدن $\leftarrow$ ایجاد نیروی دافعه $\leftarrow$ ایجاد قطب همنام در سمت آهنربا $\leftarrow$ تعیین جهت القای I

در حال دور شدن $\leftarrow$ ایجاد نیروی جاذبه $\leftarrow$ ایجاد قطب ناهمنام در سمت آهنربا $\leftarrow$ تعیین جهت القای I

قانون لنز

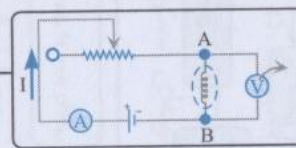
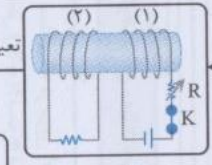
اثر متقابل قطب‌های S و N

بسته شدن کلید، کاهش R، نزدیک شدن دو سیم پیچ

باز شدن کلید، افزایش R، دور شدن دو سیم پیچ

شار در حال افزایش $\leftarrow$ ایجاد نیروی دافعه

شار در حال کاهش $\leftarrow$ ایجاد نیروی جاذبه

تعیین جهت القای I پیچه (۲)

خود القاوری

الفاکر

با تغییر جریان گذرنده از الفاکر، ولت‌سنج نیروی محرکه خود القاوری را نشان می‌دهد.

انرژی ذخیره شده در الفاکر $U = \frac{1}{2} LI^2$

اگر جریان گذرنده از الفاکر ثابت باشد: نیروی محرکه خود القاوری به وجود نمی‌آید.

نکته: الفاکر مانند یک باتری عمل می‌کند و طبق قانون لنز با تغییر جریان اصلی مدار مخالفت می‌کند

جریان	افزایش	کاهش	ثابت
انرژی ذخیره شده در الفاکر	افزایش	کاهش	ثابت
نتیجه	الفاکر در حال دریافت انرژی	الفاکر در حال تحویل انرژی می‌شود نه وارد می‌شود نه خارج	انرژی نه وارد می‌شود نه خارج

اگر جریان به شکل $I = I_m \sin \omega t$ باشد $U_{max} = \frac{1}{2} LI_m^2$

سطح پیچه عمود بر خطوط میدان	$\phi = \max$
سطح پیچه هم راستا با خطوط میدان	$\phi = 0$
	$I: \max$ $I = 0$

نکته: $I_m = \frac{\epsilon_m}{R}$

دوره تناوب $T = \frac{1}{n}$

فرکانس $f = \frac{1}{T}$

جریان متناوب

$\phi = BA \cos(\frac{2\pi}{T})t$

$\bar{\epsilon} = \epsilon_m \sin(\frac{2\pi}{T})t$

$I = I_m \sin(\frac{2\pi}{T})t$

مبدل

ولتاژ را زیاد می‌کند و ولتاژ را کم می‌کند

کاهنده

افزاینده

نکته: برای کاهش تلفات در انتقال توان از مبدل افزایش استفاده می‌شود.

کاهش $\downarrow$ تلفات $= RI^2$ (کاهش)